

Finansdepartementet

Fi2022/01284

Ytterligare skattesänkningar för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Inledning

Autism- och Aspergerförbundet överlämnar härmed sitt yttrande över ovan rubricerat betänkande. Vi arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar omkring 18.000 medlemmar och bland dessa finns personer med egen funktionsnedsättning, närstående och personer som är professionellt verksamma inom området.

2.1 Sjukersättning och aktivitetsersättning

Många av förbundets medlemmar uppbär sjuk- respektive aktivitetsersättning. För flertalet av dessa personer så ska socialförsäkringen ge en långvarig, ibland livslång, god försörjning. Den s.k. garantinivån ger en mycket låg inkomst som är långt under de lägsta avtalade lönerna på arbetsmarknaden. Inkomstklyftorna har under lång tid ökat drastiskt eftersom garantinivån inte följer den allmänna löneutvecklingen. Denna klyfta kommer sannolikt att öka ytterligare givet den tilltagande inflationen med höjda lönekrav. Många personer med funktionsnedsättning har dessutom tillkommande utgifter, som andra inte har, t ex utgifter för hjälpmedel. Dessa personer är även helt beroende av de ekonomiska utfyllnadsstöden för merkostnader (t.ex. bostadstillägg och merkostnadsersättning). Förändringar i dessa ersättningar har medfört stora ekonomiska konsekvenser för enskilda individer. Vidare finns det skiftande avgiftssystem för kommunala tjänster vilket skapar ojämlikhet över landet.

Förbundet följer noga levnadsvillkoren för personer med autism, däribland de ekonomiska levnadsvillkoren. Bland annat genomför förbundet regelbundet medlemsenkäter. Den senaste enkäten avslutades år 2020 och visar att en av fyra personer har kompletterande

ekonomiskt stöd, oftast från anhöriga.¹ Den enskildes dåliga ekonomi förblir därmed osynlig eftersom de anhörigas tillskott gör att den enskilde inte behöver söka ekonomiskt bistånd. Att som sista utväg vara beroende av löpande ekonomisk hjälp från anhöriga för att överhuvudtaget klara livsuppehållet, rimmar illa med de åtaganden Sverige gjort inom ramen för funktionshinderpolitiken.

3. Ytterligare förstärkning av skattereduktionen

Autism- och Aspergerförbundet välkomnar promemorians förslag att skattereduktionen för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning förstärks ytterligare så att den skillnad som finns i beskattning av dessa ersättningar och av arbetsinkomster tas bort. D.v.s. att i princip motsvara jobbskatteavdraget. Att en av de grupper i samhället som har absolut sämst ekonomi även har den högsta skatten, är något förbundet under lång tid varit kritisk till. Förbundet anförde redan inför den föregående förändringen år 2022 att den då föreslagna skattereduktionen inte på långa vägar skulle räcka för att personer med funktionsnedsättningar som autism ska få en rimligt jämlik ekonomi och trygghet i enlighet med gällande intentioner, lagar och konventioner.

Förbundet vill även passa på att framföra att det är av yttersta vikt att säkerställa att unga som söker aktivitetsersättning samt sjukersättning alltjämt över tid får en rättssäker och förutsägbar handläggning av sin ansökan. Ur den enskildes perspektiv samt för dennes anhöriga skapar volatiliteten i ersättningarna stor oro och ur ett samhällsperspektiv medför den att allmänhetens förtroende för socialförsäkringen urholkas.

5. Konsekvensanalys

Att öka den disponibla inkomsten för personer som får sjukersättning och aktivitetsersättning genom att ta bort skillnaden i beskattningen mellan aktivitets- och sjukersättning i förhållande till arbetsinkomst är en viktig ekonomisk åtgärd. Personer som uppbär dessa ersättningar är personer som inte kan ta en löneanställning utan ofta har en sysselsättning inom t.ex. daglig verksamhet. Dessa personer har inte möjlighet att påverka sin inkomst genom att t.ex. byta arbete till ett med högre lön. Många som bor i en bostad med särskild service har inte heller möjlighet att byta sin bostad till en med lägre hyra då det i kommunerna ofta är brist på bostäder med särskild service. Det är därför av stor vikt att ersättningarna samt garantinivån inte halkar efter den allmänna löneutvecklingen.

Vice ordförande

Pia Johansson

Gm Maria Sivall

¹ <https://www.autism.se/om-oss/vad-vi-gor/autismenkater/stodenkater/>